

[Undervisningsministeren]

Det nye humanistiske forskningscenter ved Københavns Universitet vil under temaet »Kulturtradition og fornyelse« søge at give os en bredere og bedre historisk forståelse af vor samtid i et europæisk og globalt perspektiv. Centeret skal i en 5-årig periode danne rammen om et bredt forskningssamarbejde på tværs af institutions-, fag- og landegrænser. I 1987 ventes taget initiativ til endnu et humanistisk forskningscenter.

Kvalitet og ingen politisk detailstyring.

Forskningen må ikke detailstyres politisk. Der må alene lægges nogle meget brede rammer. Og så må den nødvendige styring ske via »selvregulerende mekanismer«.

Regeringen syn herpå tager udgangspunkt i, at det helt centrale i al forskning er at udvikle *kvalitet*. Styringsproblemet består derfor i at lægge sådanne styrende rammer og tilskyndelser, at kvaliteten fremmes maksimalt. Og målestokken for kvalitet er vel at mærke international. Det er ikke nok at være bedst i Danmark, hvis man ikke samtidig kan markere sig i det internationale forskningsmiljø.

Hele styringsproblemet er meget rammen- det blevet illustreret således af en fremtrædende forsker i en dansk erhvervsvirksomhed:

Forskningsstyring er som at dyrke sin køkkenhave. Hvis man styrer for voldsomt, får man ingen overraskelser. Hvis man ikke styrer, ender alt i vildnis.

Udtrykt i dette billedsprog er det regeringens opfattelse, at det må være en politisk beslutning, når store nye områder skal sås til og der skal skaffes bevillinger hertil. Men forinden må forskningsverdenen tages med på råd. Og vurderingen af, hvor der siden hen skal gødes og luges, foretages bedst af forskningsverdenen selv. Det må for især den anvendelsesorienterede forskning ske i samspil med forskningens brugere i virksomheder, offentlige institutioner osv.

Derfor ønsker regeringen, at forskningens institutioner realiserer et maksimum af ansvarlig selvstyring. Og derfor skal programbevillinger og andre særlige forskningsbevillinger som hovedregel fordeles efter forudgående »licitation«, dvs. i konkurrence, hvor alle relevante forskningsmiljøer får lejlighed til at afgive tilbud. Fordelingen må foretages

ud fra en kvalitets- og relevansvurdering af kompetente, forskningskyndige organer.

Selvjustits.

Sagt på en anden måde: forskningsverdens selvjustits er helt afgørende. At vurdere kvalitet kræver forskere, der selv er af international standard. Desuden kræves der mod til at »luge ud« og »flytte om« fra det mindre lovende til det mere lovende – og til at gøre op med inertien på områder, hvor forventningerne skuffes.

Heldigvis synes der også at være voksende forståelse herfor i den danske forskningsverden.

Mange forskere påtager sig betydelige og ofte vanskelige arbejdsopgaver i bedømmelsesudvalg, forskningsråd og andre steder, hvor kvalitetsbedømmelser gennemføres. På f.eks. Københavns Universitet har humanisterne udvist selvjustits og foretaget en gennemgang af fakultetets produktion gennem en årrække. Alt dette er helt afgørende for, at en kvalitetsbetonet selvstyring af forskningsverdenen kan gennemføres.

Selvjustitsen i forskningsstyrelsen drejer sig i høj grad om holdning hos de ansvarlige. Men den påvirkes naturligvis også af de formelle styringsmæssige rammer for forskningens institutioner.

Regeringen foreslog derfor i sidste folketingssamling at ændre styrelsesloven for de højere uddannelsesinstitutioner. Der blev foreslået obligatoriske forskningsnævn, som skulle give forskningsmæssige hensyn større vægt i institutionernes samlede prioritering; desuden repræsentation af udefra kommende sagkundskab i de styrende organer, udpeget af forskningsråd og censorkorps. Regeringen mener fortsat, at dette er en rigtig tankegang.

Sektorforskningsinstitutioner

Også sektorforskningsinstitutionernes styrelses- og ledelsesprincipper er der grund til at se på. Næsten halvdelen af den samlede statsligt finansierede forskning udføres som sektorforskning under en række ministerier. Sektorforskningen har således en betydelig plads i det samlede forskningssystem. Samtidig er den et vigtigt virkemiddel i udviklingen af de enkelte erhvervs- og samfundssektorer. Denne dobbelte rolle stiller særlige